

Arbeids- og Sosialdepartementet

Avd. Kommunikasjon og markedsavdelingen

Politikk- og folkerettseksjonen

Deres ref.14/2016

Dato oktober 2014

Røde Kors høringsinnspill til Arbeids- og sosialdepartementets lovforslag om å holde barns inntekt utenfor ved vurdering av søknader om økonomisk stønad.

1. Innledning

Som en humanitær organisasjon hjelper Røde Kors mennesker som lever i vanskelige livssituasjoner. Barnefamilier som over tid har behov for økonomisk stønad til livsopphold er sårbare. Det er viktig at disse barna ikke blir stigmatisert, diskriminert eller marginalisert på skolen og i samfunnet for øvrig fordi de vokser opp under vanskelige økonomiske forhold. Tiltak for å motvirke dette er nødvendig for å bryte marginaliseringsspiraler i samfunnet. Røde Kors aktiviteten Ferie for alle er en omsorgsaktivitet for barn- og barnefamilier som lever i vanskelige livssituasjoner med svak økonomi. Gjennom denne aktiviteten erfarer vi nettopp viktigheten av at barn- og

Norges Røde Kors

Post: P.B. 1 Grønland, 0133 OSLO
Besøk: Hausmannsgt. 7
Fakturering: Norges Røde Kors, Postboks
2967, 7438 Trondheim

Tlf: 22054000
Faks: 22054040
Web: <http://www.redcross.no>
E-post:
servicetorget@redcross.no

Bank:
Post:
Org.nr: NO 864 139 442

Norges Røde Kors er en del av
Den internasjonale Røde Kors-
og Røde Halvmånebevegelsen

barnefamilier får gode opplevelser sammen. Et «pust i bakken» i en ellers strevsom hverdag.

2. Hensynet til forutberegnelighet og likhet for loven

Røde Kors stiller seg positive til departementets lovforslag om å holde barns inntekt utenfor vurderingen av søknader om økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. En lovendring er ønskelig av flere grunner. Barn og unge i familier som mottar økonomisk sosialstønad bør kunne ha gleden av egen arbeidsinntekt, i likhet med andre barn og unge. Som departementet fremhever er det viktig at denne gruppen får mulighet til å skaffe seg egen arbeidserfaring, og på den måten forebygge at familiens økonomiske situasjon forplanter seg til neste generasjon. Opplevelsen av at det lønner seg å arbeide er viktig å erfare tidlig. Samtidig skal barn og unge i familier som mottar økonomisk stønad til livsopphold i størst mulig grad likestilles med andre barn, og bør derfor kunne ha egen inntekt fra en ekstrajobb.

Røde Kors tror at dette lovforslaget vil kunne bidra til en større likebehandling av disse barna. Vi vil i den sammenheng vise til det grunnleggende prinsipp i norsk sosiallovgivning om at barn ikke skal lastes for foreldrenes forhold. Vi mener at prinsippet tilsier at det skal utvises varsomhet med å tillegge barns inntekt betydning, i vurderingen av familiens økonomiske situasjon.

Departementets forslag om å holde barn- og unges inntekt utenfor sosialtjenestens vurdering av familiens totaløkonomi, er tenkt som en hovedregel. I høringsforslaget vises det til at praksisen på sosialkontorer varierer på dette området i dag, og at enkelte sosialkontorer vektlegger barn- og unges arbeidsinntekt i familieøkonomien. Forslaget har derfor til hensikt å innføre en hovedregel om at barn- og unges inntekt skal holdes utenfor. Samtidig åpner departementet for at hovedregelen kan fravikes i enkelte tilfeller, etter en skjønnsvurdering fra den enkelte saksbehandler.

Røde Kors vil i denne sammenheng bemerke at det bør vises varsomhet med å innføre for vid skjønnsmargin i unntaksbestemmelsen. En unntaksbestemmelse med vid

skjønnsmargin kan i verste fall bli praktisert som en «hovedregel» på grunn av blant annet den økonomiske situasjonen på det enkelte sosialkontor. Det er også vanskelig for Fylkesmannen å overprøve regler med vid skjønnsmargin, og det kan svekke grunnleggende hensyn i forvaltningen som likhet for loven og forutberegnelighet. Hensynet til kommunens selvråderett kan derfor ikke gå på bekostning av den enkelte søkers krav på rettssikkerhet i møte med forvaltningen, og barnefamiliers mulighet til å kunne leve et fullverdig og likeverdig liv. Skjønnsmarginen må heller ikke kunne tilsidesette hensynet til barnets beste som er blant de mest tungtveiende hensyn, når sosialtjenesten vurderer barnefamiliers behov for stønad til livsopphold.

3. Beløpsgrense

Røde Kors er enig med departementet om at det bør fastsettes en beløpsgrense. Samtidig mener vi at beløpsgrensen ikke må settes for lavt, slik at det begrenser de aktuelle ungdommenes reelle mulighet til å ha en jobb ved siden av skole og i ferier. På bakgrunn av dette støtter vi alternativ B4, om å ha en beløpsgrense tilsvarende den vi finner i forskrift av 15. januar 2003 nr. 123 om fastsetjing og endring av fostringstilskot § 5 på kr. 43 200 (per juni 2014). Vi ser at en slik løsning også vil bidra til sammenheng i lovverket, hvilket vi mener er viktig.

4. Stønad til spesielle utgifter

I tidligere rundskriv I-34/2001 til sosialtjenestelovens kapittel 5 om stønad til livsopphold, ble det uttrykkelig presisert under pkt. 5.1.4.1 at barnefamilier måtte få økonomisk støtte til spesielle utgifter. Det ble blant annet vist til utgifter i forbindelse med høytids- og merkedager som julefeiring, fødselsdager, dåp og konfirmasjon samt utgifter i forbindelse med barns deltagelse i fritidsaktiviteter. Denne type utgifter faller strengt tatt utenfor livsoppholdsbegrepet. Men på grunn av hensynet til barns spesielle behov og for å forebygge diskriminering og stigmatisering av barn som vokser opp i familier med svak økonomi, skulle denne type utgifter tas med i beregningen av familiens stønadsbehov. Rundskriv nr. 35 – Lov om sosiale tjenester i NAV erstatter tidligere rundskriv. Her vises det til barnefamilier under pkt. 4.1.8.2.6. og at det skal

tas særlig hensyn til barns behov. «Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av foreldrene har en vanskelig økonomi. Dette innebærer at utgifter til barn og unge kan være en del av livsoppholdet, selv om tilsvarende utgifter for voksne ikke er det.»

Røde Kors håper at det nye forslaget ikke medfører at barnefamilier som mottar økonomisk stønad til livsopphold, og hvor barnet har egen arbeidsinntekt, mister retten til å søke om stønad til spesielle utgifter. Barn med egen arbeidsinntekt bør fortsatt ha mulighet til å få økonomisk støtte fra sosialtjenesten til klær, skoleturer, høytider og ferier. Ellers risikerer vi at disse barna må bruke hele sin arbeidsinntekt på faste månedlige utgifter, som strengt tatt hører inn under foreldrenes ansvarsområde. I så fall vil ikke disse barna få gleden av egen arbeidsinntekt, på samme måte som andre barn. Det vil også kunne forsterke stigmatiseringen av disse barna i møte med andre barn, dersom de selv må dekke utgifter «alle andre» får dekket av sine foreldre.

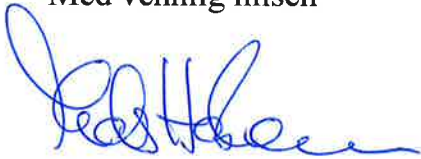
5. Barnekonvensjonen

Barnekonvensjonen ble ratifisert av Norge i 1991, og er i dag inkorporert i Menneskerettsloven av 1999. I henhold til lovens § 3 har konvensjonen forrang ved motstrid med annen norsk lov. Det følger av konvensjonens art. 2 nr. 2 at partene er forpliktet til å sikre barnets beskyttelse mot diskriminering på grunn av foreldrenes eller familiemedlemmers stilling. Forbudet mot diskriminering er et av de fire grunnprinsipper i barnekonvensjonen. Som vist til under pkt. 2 er det et grunnleggende rettsprinsipp i Norge at barn ikke skal lastes for foreldrenes forhold.

Røde Kors mener det er viktig å fremheve og tydeliggjøre prinsippet i det nye lovforslaget, for på den måten å forebygge og forhindre diskriminering og stigmatisering av disse barna. Barnekonvensjonens artikkel 32 anerkjenner også barnets rett mot å utføre ethvert arbeid som kan være til hinder for barnets utdanning,

eller skadelig for dets sosiale utvikling. Dette mener vi støtter opp under forslaget om å ha en lovbestemt beløpsgrense, slik at barns muligheter for å arbeide, ikke hindrer en forsvarlig skolegang og muligheten til å delta i sosiale aktiviteter. Barnekonvensjonen er et sentralt regelverk som sikrer barns rettigheter, og det bør derfor være en tydelig henvisning til denne konvensjonen i det nye lovforslaget.

Med vennlig hilsen

Mads Harlem

Leder Politikk- og folkerettseksjonen

Charlotte Bayegan-Harlem

Juridisk seniorrådgiver